

Câu hỏi thường gặp
(bản tiếng Việt –
Vietnamese version)

Câu hỏi thường gặp số 1: Sự khác biệt giữa người tị nạn (refugee), người xin tị nạn/ tìm nơi nương náu (asylum seeker) và người di cư (migrant) là gì?

Cả 3 thuật ngữ trên đều được sử dụng để mô tả những người dịch chuyển, đã rời khỏi quê hương của họ và vượt qua biên giới.

Hai thuật ngữ “Người di cư” (migrant) và “người tị nạn” (refugee) thường được sử dụng thay thế cho nhau nhưng cần hiểu rõ có sự khác biệt về mặt pháp lý giữa chúng.

Người tị nạn là ai?

Người tị nạn là người đã chạy trốn khỏi đất nước của mình do có nguy cơ bị vi phạm nhân quyền nghiêm trọng và bị đàn áp trên quê hương của mình. Quá nhiều rủi ro về sự an toàn và tính mạng dồn họ đến mức cảm thấy rằng mình không còn lựa chọn nào khác ngoài việc rời đi để kiếm tìm sự an toàn ở đâu đó ngoài kia, bởi chính phủ nước này sẽ không bảo vệ họ an toàn hoặc không có khả năng thực hiện điều này. Người tị nạn có quyền quốc tế bảo vệ.

Người xin tị nạn/ tìm nơi nương náu (asylum seeker) là ai?

Người xin tị nạn là người đã rời khỏi quê hương và đang kiếm tìm sự bảo vệ tại một quốc gia khác khỏi việc bị lạm dụng và vi phạm nhân quyền, nhưng họ chưa được công nhận hợp pháp là người tị nạn và đang chờ được chấp nhận. Tìm kiếm nơi nương náu là quyền của con người. Điều này có nghĩa là tất cả mọi người nên được cho phép nhập cảnh vào một quốc gia khác để tìm nơi nương náu.

Ai là người di cư?

Không có định nghĩa pháp lý quốc tế về người di cư. Như hầu hết các cơ quan tổ chức khác, tổ chức Ân xá Quốc tế (the Amnesty International) nhận định người di cư là những người đang không sinh sống trên quê hương của mình nơi họ sinh ra, nhưng không phải là người tị nạn hay người xin tị nạn.

Ví dụ, một số người di cư rời quê hương vì lựa chọn của họ, muốn tìm việc làm, cơ hội học tập, đoàn tụ hoặc lập gia đình tại một quốc gia khác. Những người khác cảm thấy họ buộc phải rời đi vì nghèo đói, bất ổn chính trị, bạo lực băng đảng, thiên tai hoặc các hoàn cảnh éo le khác mà họ đang phải đối mặt trên quê hương của mình.

Rất nhiều người di cư không phù hợp với định nghĩa pháp lý để xếp vào nhóm người tị nạn, tuy nhiên vẫn tồn tại nhiều mối nguy hiểm nếu họ trở về nhà.

Điều quan trọng là dù người di cư không trốn chạy khỏi sự đàn áp, họ vẫn có quyền được bảo vệ và tôn trọng tất cả nhân quyền của họ bất kể địa vị như thế nào tại quốc gia họ

chuyển đến. Các chính phủ có nhiệm vụ bảo vệ người di cư khỏi bạo lực phân biệt chủng tộc, sự bài ngoại, bóc lột và lao động cưỡng bức. Những người di cư không thể bị giam giữ hoặc buộc phải quay về nước nếu không có lý do chính đáng.

Câu hỏi thường gặp số 2 – Tại sao có quá nhiều người di cư, tị nạn?

Trên thế giới số lượng người tị nạn đang ngày một tăng. Khoảng 26 triệu người đã chạy trốn khỏi đất nước của họ vì xung đột, bạo lực hoặc vi phạm nhân quyền. Con số đó lớn hơn cả số dân tại Thượng Hải, Trung Quốc – siêu đô thị lớn thứ ba thế giới.

Theo báo cáo mới nhất của cơ quan tị nạn Liên Hợp Quốc, 79,5 triệu người (trong thực tế con số này thậm chí còn lớn hơn) đã bị buộc phải rời quê hương. Sự gia tăng đội biên trước đó xảy ra sau Thế chiến thứ II khi 60 triệu người mất nhà cửa, trở thành vô gia cư. Con số ước tính ngày nay bao gồm 4,2 triệu người đang xin tị nạn, và 45,7 triệu người buộc phải di dời khỏi quê hương vì bạo lực, bất ổn hoặc thiên tai.

Ngày Tị Nạn Thế Giới được tổ chức vào ngày 20 tháng 6 hằng năm bởi Liên Hợp Quốc thúc đẩy nhận thức về hoàn cảnh khó khăn của người tị nạn.

Nội chiến Syria đã dẫn tới cuộc khủng hoảng tị nạn lớn nhất thời hiện đại. Sự sụp đổ kinh tế của Venezuela cũng kéo theo sự di dời khổng lồ. Xung đột ở Nam Sudan, Myanmar và Cộng hòa Dân chủ Congo đã khiến hàng triệu người phải đi lánh nạn trong vài năm qua. Việc di dời người tị nạn từ Afghanistan và Somalia đã có từ nhiều thập kỷ trước, nhu cầu nhân đạo vẫn không ngừng tiếp diễn.

Dưới đây là một số quốc gia khác nơi hàng loạt người dân đã phải di dời trong nước hoặc chạy trốn ra nước ngoài khỏi bạo lực:

- Iraq - Khoảng 2,4 triệu người Iraq phải di dời. Iraq đồng thời cũng là nơi tiếp nhận 250.000 người tị nạn Syria.

- Cộng hòa Trung Phi - Khoảng 593.000 người đã chạy trốn khỏi bạo lực ở Cộng hòa Trung Phi và khoảng 600.000 người phải di dời trong nước.
- Trung Mỹ —Số người chạy trốn khỏi bạo lực đã tăng gấp 10 lần trong 5 năm qua. Guatemala, Honduras và El Salvador đã phải chứng kiến sự gia tăng bạo lực từ các nhóm tội phạm trong khoảng thời gian này.

Câu hỏi thường gặp số 3 - Người tị nạn có trạng thái đặc biệt nào không? Bảo vệ pháp lý của họ là gì?

Quyền mà mọi người có được thay đổi đáng kể tùy theo tình trạng pháp lý của họ. Có được quy chế tị nạn thường là quá trình cá nhân và có thể mất vài tháng hoặc lâu hơn, tùy thuộc vào quốc gia và tình hình cụ thể của người xin tị nạn. Mặc dù quy chế tị nạn đi kèm với nhiều quyền và thường bao gồm các biện pháp hỗ trợ bổ sung (bao gồm các khóa học ngôn ngữ), những người xin tị nạn đã đăng ký hoặc những người chưa nộp đơn xin tị nạn có thể bị hạn chế, bao gồm:

- Bị kiểm soát trong giới hạn của một trung tâm có người hỗ trợ
- Không thể tự do di chuyển ra khỏi thành phố hoặc khu vực
- Không được phép làm việc.

Tuy nhiên, bất kể địa vị pháp lý như thế nào, mọi người đều được hưởng các quyền cơ bản như được cung cấp chỗ ở, ăn uống, chăm sóc sức khỏe và giáo dục cho trẻ em.

Các quốc gia đã ban hành sự bảo vệ cho các cá nhân và nhóm chạy trốn khỏi sự đàn áp trong nhiều thế kỷ; tuy nhiên, chế độ tị nạn hiện đại phần lớn là sản phẩm của nửa sau thế kỷ XX. Giống như luật nhân quyền quốc tế, luật tị nạn hiện đại có nguồn gốc từ hệ quả của Thế chiến thứ hai cũng như các cuộc khủng hoảng người tị nạn trong những năm giữa các cuộc chiến trước đó. Điều 14 (1) của Tuyên ngôn Quốc tế về Nhân quyền (UDHR), được thông qua vào năm 1948, đảm bảo quyền được xin và quyền tị nạn ở các quốc gia khác. Các văn kiện nhân quyền khu vực tiếp theo đã xây dựng chi tiết về quyền này, đảm bảo “quyền được xin và được tị nạn ở lãnh thổ nước ngoài, phù hợp với luật pháp của nhà nước và các công ước quốc tế” như Công ước Hoa Kỳ về Nhân quyền, điều khoản. 22 (7); Điều lệ [Banjul] Châu Phi về Quyền con người và Nhân dân, tại điều 12 (3)

Công ước quốc tế kiểm soát về luật người tị nạn là Công ước 1951 liên quan đến Quy chế của người tị nạn (tên tiếng Anh: 1951 Convention) và Nghị định thư không bắt buộc năm 1967 liên quan đến Quy chế của người tị nạn (tên tiếng Anh: 1967 Optional Protocol). Công ước 1951 thiết lập định nghĩa về người tị nạn cũng như nguyên tắc không được bồi hoàn và các quyền dành cho những người được cấp quy chế tị nạn. Mặc dù định nghĩa của Công ước 1951 vẫn là định nghĩa chủ đạo, nhưng các hiệp ước nhân quyền khu vực kể từ đó đã được sửa đổi định nghĩa về người tị nạn để ứng phó với các cuộc khủng hoảng di dời không có trong Công ước 1951.

Công ước 1951 không xác định cách thức các Quốc gia thành viên xác định liệu một cá nhân có đáp ứng định nghĩa về người tị nạn hay không. Thay vào đó, việc thiết lập các thủ tục tị nạn và xác định tình trạng tị nạn được để cho mỗi Quốc gia thành viên phát triển. Điều này kéo theo sự chênh lệch giữa các Quốc gia khác nhau khi các chính phủ xây dựng luật tị nạn dựa trên các nguồn lực khác nhau, mối quan tâm an ninh quốc gia và lịch sử với các phong trào di cư cưỡng bức. Bất chấp những khác biệt ở cấp độ quốc gia và khu vực, mục tiêu bao trùm của chế độ tị nạn hiện đại là cung cấp sự bảo vệ cho những cá nhân buộc phải rời bỏ nhà cửa vì quốc gia của họ không muốn hoặc không thể bảo vệ họ.

Bảo vệ Pháp lý

Các công cụ quốc tế và khu vực liên quan đến người tị nạn bao gồm:

- Công ước 1951 liên quan đến tình trạng của người tị nạn
- Nghị định thư không bắt buộc năm 1967 liên quan đến tình trạng của người tị nạn
- Tuyên ngôn thế giới về quyền con người
- Tuyên bố của Hoa Kỳ về Quyền và Nghĩa vụ của Con người
- Công ước Hoa Kỳ về Nhân quyền
- Tuyên bố Cartagena về người tị nạn, Colloquium về bảo vệ quốc tế người tị nạn ở Trung Mỹ, Mexico và Panama (Tuyên bố Cartagena)
- Hiến chương [Banjul] Châu Phi về Quyền con người và Nhân dân
- Công ước OAU điều chỉnh các khía cạnh cụ thể của vấn đề người tị nạn ở châu Phi
- Hiến chương Ả Rập về Nhân quyền
- Tuyên bố Cairo về Nhân quyền trong Hồi giáo
- Công ước Châu Âu về Nhân quyền

- Quy định của Hội đồng EC số 343/2003 ngày 18 tháng 2 năm 2003 thiết lập các tiêu chí và cơ chế để xác định Quốc gia thành viên chịu trách nhiệm kiểm tra đơn xin tị nạn do một quốc gia thứ ba nộp tại một trong các Quốc gia thành viên.
- Chỉ thị của Hội đồng 2004/83 / EC ngày 29 tháng 4 năm 2004 về các tiêu chuẩn tối thiểu về khả năng và tư cách của công dân nước thứ ba hoặc những người không quốc tịch với tư cách là người tị nạn hoặc những người khác cần sự bảo vệ quốc tế và nội dung của sự bảo vệ được cấp
- Công ước chống tra tấn và các hình thức đối xử hoặc trừng phạt tàn bạo, vô nhân đạo hoặc hạ nhục con người
- Công ước của Liên minh Châu Phi về Bảo vệ và Hỗ trợ Người Nội địa ở Châu Phi
- Công ước về quyền trẻ em

Câu hỏi thường gặp số 4:

Tổ chức nào có thể hỗ trợ người di cư / tị nạn?

Thật may là phúc lợi của người tị nạn là một vấn đề quan trọng đối với nhiều tổ chức nhân đạo. Xin được nhấn mạnh rằng danh sách dưới đây chưa đầy đủ, và chúng tôi thực sự ghi nhận tầm quan trọng của những công việc được thực hiện bởi các tổ chức phi chính phủ khác không được đề cập ở đây.

1. **Sunrise USA**

Là một trong những tổ chức giúp đỡ người tị nạn được thành lập vào năm 2011 bởi một nhóm các chuyên gia người Mỹ gốc Syria, Sunrise USA hiện là một trong những tổ chức phi chính phủ hàng đầu tại Hoa Kỳ tập trung vào việc cung cấp hỗ trợ nhân đạo cho người Syria ở cả trong lãnh thổ Syria và các nước láng giềng.

2. **Karam Foundation**

Đây là một tổ chức phi lợi nhuận với sứ mệnh xây dựng một tương lai tốt đẹp hơn cho Syria. Bằng cách phát triển các chương trình giáo dục sáng tạo cho thanh niên tị nạn Syria, phân phối viện trợ thông minh cho các gia đình họ và tài trợ cho các dự án phát triển bền vững do người Syria khởi xướng cho người Syria.

3. **Islamic Relief**

Là một tổ chức nhân đạo và phát triển dựa trên tín ngưỡng độc lập, Islamic Relief đã phục vụ hoạt động nhân đạo 32 năm qua. Hoạt động tích cực tại hơn 40 quốc gia trên toàn cầu, nỗ lực không ngừng khiến cho thế giới trở thành một nơi tốt đẹp hơn và công bằng hơn cho ba tỷ người vẫn đang sống trong cảnh nghèo đói, trong đó có nhiều người tị nạn.

4. **Project Amal Ou Salaam**

Dự án Hy vọng và Hòa bình, một tổ chức cấp cơ sở nhằm trao quyền cho trẻ em Syria, bao gồm cả những người tị nạn, nhằm mục tiêu xây dựng lại đất nước của họ và hoạt động vì hòa bình.

5. **Refugees International**

Tổ chức này ủng hộ việc bảo vệ và hỗ trợ cứu sinh cho những người phải di dời và thúc đẩy các giải pháp cho các cuộc khủng hoảng di dời. Họ làm sáng tỏ các vấn đề thực tế và đưa ra các khuyến nghị cho các nhà hoạch định chính sách ở cấp cao nhất để giúp định hình phản ứng cho những người thực sự cần giúp đỡ.

6. **UNHCR**

Trong hơn 65 năm, Liên Hiệp Quốc luôn là một trong những tổ chức giúp đỡ những người tị nạn. Cao ủy Liên hợp quốc về người tị nạn (UNHCR) đã và đang bảo vệ quyền và phúc lợi của những người tị nạn trên toàn thế giới.

7. **IRC**

Ủy ban Cứu hộ Quốc tế cứu trợ những người có cuộc sống và sinh kế bị tan vỡ do xung đột và thảm họa, phục hồi và giành lại quyền kiểm soát tương lai của họ.

8. **ORAM**

Sứ mệnh của ORAM là cho phép cộng đồng quốc tế bảo vệ những người tị nạn và những người xin tị nạn đặc biệt dễ bị tổn thương. Vì mục tiêu này, họ chuyên tâm cung cấp các công cụ sáng tạo, nghiên cứu tiên tiến, các chương trình đánh giá dựa trên kinh nghiệm cho các chuyên gia tị nạn trên khắp thế giới.

9. **World Relief**

Sứ mệnh của tổ chức dựa trên đức tin này là trao quyền cho nhà thờ địa phương, nhằm phục vụ những người dễ bị tổn thương nhất, như nhóm người tị nạn là một ví dụ.

10. **Refugee One**

Refugee One tạo cơ hội cho những người tị nạn đang phải chạy trốn khỏi chiến tranh, khủng bố và đàn áp, giúp họ xây dựng cuộc sống mới an toàn, với phẩm giá và sự tự lực.

11. **HIAS**

Tổ chức này bảo vệ những người tị nạn dễ bị tổn thương, hỗ trợ họ xây dựng cuộc sống mới và đoàn tụ với gia đình trong sự an toàn và tự do. Một mục tiêu khác là vận động bảo vệ những người tị nạn, đảm bảo rằng những người phải di dời được đối xử với phẩm giá mà họ đáng có.

12. **Save The Children**

Save the Children tập trung vào tuổi thơ của trẻ em - mỗi ngày, trong cả thời kỳ khủng hoảng và cả cho tương lai. Tại Hợp chúng quốc Hoa Kỳ và trên toàn thế giới, Save the Children mang tới cho trẻ em một khởi đầu lành mạnh, cơ hội học tập và sự bảo vệ khỏi các mối nguy hại

13. **ASSAF**

ASSAF được thành lập vào năm 2007 để hỗ trợ người tị nạn và người xin tị nạn ở Israel. Trong tiếng Do Thái, ASSAF là viết tắt của Tổ chức Viện trợ cho Người tị nạn (Aid Organization for Refugees). Mục tiêu của họ là thúc đẩy quyền của người tị nạn trong cuộc gặp gỡ với các cơ quan nhà nước.

14. **Vluchtelingen Werk**

Đây là một trong những tổ chức của Hà Lan giúp đỡ những người tị nạn. VluchtelingenWerk Nederland chăm sóc lợi ích của người tị nạn và người xin tị nạn ở Hà Lan, từ khi họ nhập cảnh cho đến khi họ hoàn toàn hòa nhập vào xã hội Hà Lan.

15. **CARE**

CARE luôn là một trong những tổ chức dẫn đầu, đi đầu trong phong trào toàn cầu nhằm cứu trợ và xóa đói giảm nghèo.

16. **Doctors Without Borders (Medecins Sans Frontieres)**

Mục tiêu của họ là giúp mọi người trên toàn thế giới ở những nơi có nhu cầu lớn nhất, cung cấp viện trợ y tế khẩn cấp cho những người bị ảnh hưởng bởi xung đột, dịch bệnh, thảm họa hoặc loại trừ khỏi dịch vụ chăm sóc sức khỏe.

17. **World Vision**

Tổ chức dựa trên đức tin này tập trung vào trẻ em, gia đình và cộng đồng để phát huy hết tiềm năng của họ bằng cách giải quyết các nguyên nhân của nghèo đói và bất công.

18. **World Help**

Họ là một tổ chức nhân đạo Cơ đốc cam kết phục vụ nhu cầu cả về vật chất và tinh thần của những người ở các cộng đồng nghèo khó trên khắp thế giới.

19. **Concern Worldwide**

Một tổ chức nhân đạo quốc tế chuyên giải quyết vấn đề đói nghèo ở các quốc gia kém phát triển nhất thế giới.

20. **Mercy Corps**

Một tổ chức toàn cầu hàng đầu với niềm tin về một thế giới tốt đẹp hơn. Tại hơn 40 quốc gia trên thế giới, đối mặt với thiên tai, khó khăn, họ hợp tác để đưa các giải pháp táo bạo vào hành động — giúp mọi người chiến thắng nghịch cảnh và xây dựng cộng đồng vững mạnh hơn từ bên trong. Vì hiện tại, và cho tương lai.

21. **Zakat Foundation of America**

Một tổ chức từ thiện quốc tế giúp những nhà hảo tâm, các mạnh thường quân có thể tiếp cận với những người thực sự cần được hỗ trợ. Mục tiêu của họ là giải quyết các nhu cầu trước mắt, cũng như đảm bảo sự tự lực của những người nghèo bằng đồng đô la Zakat và Sadaqa của những người Hồi giáo đặc quyền và sự hỗ trợ của các nhà tài trợ hảo tâm khác.

22. **Life**

Life for Relief and Development là một tổ chức từ thiện nhân đạo phi lợi nhuận được thành lập vào năm 1992 bởi các chuyên gia người Mỹ Ả Rập có liên quan, nhằm đối phó với các cuộc khủng hoảng nhân đạo phát triển ở Iraq do hậu quả của Chiến tranh vùng Vịnh năm 1991.

23. **International Medical Corps**

Họ hỗ trợ những người có nhu cầu khẩn cấp ở bất cứ đâu, bất kỳ lúc nào, bất kể điều kiện nào, cung cấp dịch vụ chăm sóc sức khỏe cứu sinh và các dịch vụ khẩn cấp liên quan đến chăm sóc sức khỏe — thường trong vòng vài giờ đồng hồ.

Câu hỏi thường gặp số 5 – Có phải người di cư và người tị nạn đang lấy đi cơ hội việc làm của người địa phương?

Theo OECD, người nhập cư chiếm 47% trong gia tăng lực lượng lao động ở Hoa Kỳ và 70% ở châu Âu trong mười năm qua. Những người di cư thường nhận những công việc mà những người bản địa ít khi sẵn sàng nhận làm hay đảm nhận, do đó có thể giúp lấp đầy những khoảng trống trên thị trường việc làm. Thay vì cạnh tranh, họ có thể là lực lượng có thể bổ sung thêm vào nguồn nhân lực lao động địa phương nếu được cung cấp các kỹ năng ở mọi cấp độ cần thiết tại các nước phát triển. Cuối cùng nhưng không kém phần quan trọng, các doanh nhân là người di cư giúp TẠO RA việc làm! Thất nghiệp là một vấn đề lớn còn tồn tại bên cạnh vấn đề về những người di cư và tị nạn ra, nhưng một số chính trị gia lại dễ dàng đổ lỗi cho người di cư / người tị nạn để chuyển sự chú ý của người dân khỏi các vấn đề cơ cấu và chính sách kinh tế. Nhưng dù có việc làm hay thất nghiệp, các quốc gia đều có nghĩa vụ - theo luật người tị nạn và nhân quyền quốc tế - để bảo vệ quyền của người di cư (dù thường xuyên hay không thường xuyên) và người tị nạn

